

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 254/09-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť L. Z., N., zastúpeného advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. D 2040/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo L. Z. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. D 2040/92 p o r u š e n é b o l o .

2. L. Z. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Komárno p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Komárno je p o v i n n ý uhradiť L. Z. trovy konania v sume 245,70 € (slovom dvestoštyridsaťpäť eur a sedemdesiat centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne advokátky Mgr. E. S., N.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 254/09-16 z 2. septembra 2009 prijal sťažnosť L. Z. (ďalej len „sťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v časti, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 2040/92.

Okresný súd sa k sťažnosti na základe výzvy ústavného súdu vyjadril podaním sp. zn. Spr 505/09 z 25. septembra 2009, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„K predmetnej veci uvádzam, že som sa oboznámil so spisovým materiálom v danej veci a vyžiadal som si vyjadrenie od notárky JUDr. F. K., ako súdnej komisárky, poverenej konať v tejto dedičskej veci. V prílohe pripájam vyjadrenie súdnej komisárky, na ktoré v plnom rozsahu poukazujem a stotožňujem sa s ním a kde súdna komisárka podrobne a chronologicky uvádza jednotlivé úkony, ktoré v tejto dedičskej veci boli vykonané. Možno konštatovať, že dĺžka dedičského konania prebiehajúceho od roku 1992 je neprimeraná,

avšak s poukazom na obsah dedičského spisu a chronológiu jednotlivých úkonov, ktoré vo veci bolo potrebné vykonať, som toho názoru, že tu nedošlo k prieťahom zbytočným. Medzi dedičmi je množstvo skutkových okolností, ktoré sú sporné a ktoré sa buď už riešili, alebo v súčasnosti objasňujú v základnom sporovom konaní a bez ktorých nie je možné, aby súd, resp. súdny komisár ďalej pokračoval a ukončil túto dedičskú vec.“

Súčasťou vyjadrenia bolo stanovisko súdnej komisárky, v ktorom sa okrem iného uvádza: „Na býv. Štátne notárstvo v K. bola podaná sťažovateľom L. Z. žiadosť o prejednanie novoobjaveného majetku dňa 7. 7. 1992...

Na pojednávanie dňa 1. 2. 1994 sa dostavili L. Z. a E. Z. Nedostavila sa O. B., ktorá svoju neúčast' ospravedlnila, ale vzhľadom na zlé rodinné vzťahy sa ešte pred pojednávaním E. Z. vzdialil a pojednávalo sa len s dedičom L. Z...

V zmysle pokynu Okresného súdu Komárno som dňa 30. 6. 1994, spis č. k. D 2040/92 odovzdala Okresnému súdu Komárno a pri vytvorení nového Notárskeho úradu v K. v sídle Okresného súdu Komárno bol spis pridelený JUDr. G. D. - súdnej komisárke.

Vo veci bolo JUDr. G. D. vytýčené pojednávanie na deň 21. 4. 1995 a pre neúčast' dedičov bolo odročené.

Sťažovateľa na pojednávaní zastupoval JUDr. T. D. Konajúci notár ako súdny komisár vyzval dedičov dňa 21. 3. 1995, aby predložili dôkaz o vkladoch na vkladných knižkách, čo dedičia nepredložili, ale sťažovateľ prípisom požiadal aby mu notár, súdny komisár prejednal dedičstvo a do súpisu pojal 200 000,- Sk, z čoho má nadobudnúť podiel v 1/3-ine. Spoludedič E. Z. 19. 6. 1995 prípisom požiadal Notársky úrad JUDr. G. D. o prerušenie dedičského konania až do rozhodnutia Najvyššieho súdu SR...

Notársky úrad JUDr. F. K. poverenie Okresného súdu Komárno vo veci konať ako súdny komisár obdržal 9. 8. 1996.

Keďže sa ešte stále viedlo konanie medzi dedičmi o sporných skutočnostiach, Okresný súd Komárno vyžiadal z Notárskeho úradu spis č. k. D 2040/92, D not 254/96 a ten bol na základe požiadania odovzdaný Okresnému súdu Komárno 10. 11. 1997 a pripojený k súdnym spisom. Priebežne som sa viackrát informovala o stave konania vo veci na Okresnom súde Komárno, lebo som vykazovala vec ako nevybavenú. Bolo mi vždy

oznámené, že dedičský spis je ešte stále pripojený k súdnemu spisu, lebo vo veci boli podané odvolania.

Dedičský spis som obdržala od Okresného súdu Komárno 9. 11. 2007, keď som sa mala vyjadriť k sťažnosti na základe pokynu Okresného súdu Komárno a s pokynom mi bol spis č. k. D 2040/92 vrátený. V tomto vyjadrení uvádzam, že viac ako 10 rokov je dedičský spis z dôvodu konania pripojený k súdnemu spisu. Nebolo teda v moci tunajšieho Notárskeho úradu vo veci konať, lebo 14. 11. 2007 bol opäť spis vrátený Okresnému súdu Komárno.

Napriek tomu bol určený termín pojednávania na deň 22. 11. 2007 o 10. 00 hod... Na pojednávanie dňa 22. 11. 2007 sa dostavil len L. Z. rod. Z. Spoludedičia E. Z. rod. Z., O. B. rod. Z. svoju neúčasť písomne ospravedlnili podaním zo dňa 21. 11. 2007...

Zo zápisnice zo dňa 22. 11. 2007 vyplýva, že notár ako súdny komisár dal L. Z. právne poučenie o nedoložených dokladoch, ktoré by potvrdzovali existenciu sumy 50 000,- Kčs (Sk) poučenie, aby bližšie identifikoval údaje o vkladných knižkách, aby bolo možné vyžiadať z peňažného ústavu zostatky na vkladoch ku dňu smrti poručiteľky. Bolo mu oznámené, že jeho podanie ohľadne novoobjaveného majetku bolo neúplné. L. Z. k tomuto poučeniu opäť uviedol, že všetky potrebné údaje sa nachádzajú v zápisniciach v súdnych spisoch.

Do zápisnice uviedol, že niektoré z hnutelných vecí si spoludedičia vzali od poručiteľky ešte za jej života a keďže medzi ním a súrodencami neboli a nie sú dobré vzťahy, navrhol, aby si v návrhu uvádzané hnutelné veci ponechali spoludedičia a jemu L. Z. vyplatili obaja spolu 30 000,- Sk, teda nežiadal nadobudnutie navrhovaných a do súpisu zaradených hnutelných vecí, len navrhoval 1/3-inu sumy zo zostatku na 3 vkladných knižkách a 1/3-inu z hotovosti, ktoré zostali po poručiteľke a fajku - umelecké dielo...

Dňa 23. 11. 2007 doporučené s doručenkami bol oboznámený spoludedič E. Z. o tom, že dedičský spis bol opäť odovzdaný 14. 11. 2007 na Okresný súd Komárno, lebo na 8. 1. 2008 je vytýčený termín pojednávania...

1. 12. 2007 Notárskemu úradu E. Z., ako odpoveď na prípis zo dňa 23. 11. 2007 uviedol, že neuznáva návrh spoludediča s odôvodnením, že už súd rozhodol v jeho prospech. Oznámil, že sťažovateľ podobný spor vedie 35 rokov po smrti svojej manželky s rodinou...

Opis závetu z 2. 11. 1991 je v maďarskom jazyku...

Do 3. 12. 2007 Notársky úrad nemal vedomosti o tom, že poručiiteľka zanechala závet...

Dňa 4. 12. 2007 bol prípisom vyzvaný E. Z., aby zaslal originál závetu, v prípade riešenia spornej skutočnosti, lebo po oboznámení sa s fotokópiou ručne písaného závetu bolo zistené, že sa závet týka len nehnuteľnosti.

Opäť bol vyzvaný, aby sa spolu s O. B. vyjadrili k tomu, či L. Z. sú ochotní spolu vyplatiť 30 000,- Sk. Z vyššie uvedenej korešpondencie jednoznačne vyplýva, že notár ako súdny komisár mal v úmysle dospieť medzi dedičmi k dohode, viedol ich k zmieru, bezvýsledne...

Keďže medzi dedičmi k dohode nedošlo E. Z. aj v zastúpení O. B. rod. Z. 12. 12. 2007 oznámil, že hnutel'né veci, uvádzané navrhovateľom sú bezcenné, Notársky úrad 29. 1. 2008 vyzval všetkých dedičov, že sa jedná o spornú skutočnosť, o ktorej musí na návrh dediča rozhodnúť príslušný súd.

Dňa 18. 3. 2008 som vyzvala Okresný súd Komárno, aby mi bol vrátený dedičský spis...

Dňa 27. 3. 2008 Okresný súd Komárno oznámil, že predmetný dedičský spis bol pripojený k spisu č. 8 C 83/92. Vec pod č. 8 C 21/92 nie je ešte právoplatne skončená, vykonáva sa rozsiahle dokazovanie a v prípade potreby v budúcnosti bude ešte dedičský spis žiadaný.

Dňa 31. 3. 2008 bol dedičský spis Okresným súdom Komárno vrátený Notárskemu úradu.

Notársky úrad dňa 2. 4. 2008 prípisom doporučené vyzval všetkých dedičov a uložil L. Z., aby presne konkretizoval čo žiada, keďže spoludedičia uvádzajú, že mnoho požadovaných vecí ani neboli vlastníctvom poručiiteľky ku dňu jej smrti, alebo ich ešte predtým darovala, alebo sú bezcenné a doposiaľ nepodal bližšie identifikačné údaje potrebné pre peňažný ústav...

Notársky úrad opätovne 9. 5. 2008 prípisom vyzval L. Z., aby odstránil rozpory, lebo na Notárskom úrade JUDr. G. D. žiadal po poručiiteľke 200 000,- Sk pojať do súpisu a nadobudnúť ako dedič z toho 1/3-inu a v ďalšom podaní nežiada hnutel'né veci do súpisu aktív novoobjaveného majetku zaradiť, ale žiada od spoludedičov výplatu 30 000,- Sk.

Spoludedičia neuznali ním udávané hnutel'né veci, poukazujú na spornosť, na opotrebovanosť a bolo poukázané najmä na tú skutočnosť, že v čase úmrtia poručiťky boli vkladné knižky na meno, na doručiťka, na heslo, výherné vkladné knižky a navrhovateľ ich označil len ako vkladné knižky.

9. 5. 2008 bolo oznámené L. Z., že všetky doterajšie procesné úkony Notárskeho úradu smerovali k dedičom za tým účelom, aby došlo medzi nimi k zmieru, alebo dohoda, alebo presné určenie hnutel'ných vecí, ktoré majú byť zaradené do aktív novoobjaveného majetku po poručiťovi...

30. 5. 2008 E. Z. zaslal fotokópiu závetu poručiťky zo dňa 2. 11. 1991.

2. 6. 2008 predložila Mgr. E. S., advokátka plnú moc na nahliadnutie do dedičského spisu...

...pri štúdiu spisov bola vyzvaná dňa 11. 7. 2008 o spresnenie prisl'úbeného návrhu na čo odpoveď nedošla. Požiadavka bola zopakovaná 5. 8. 2008 a 13. 8. 2008 bolo oznámené Notárskemu úradu, že nezastupuje L. Z. v dedičskom konaní, zastupovanie sa výhradne týkalo len úkonov uvedených v plnej moci. Bolo ale potvrdené, že vkladné knižky boli zriadené v S.

11. 9. 2008 bol zaslaný prípis L. Z. a bolo mu aj oznámené, že v prípade spornosti bude ten z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí ako menej pravdepodobné odkázaný na podanie žaloby...

1. 10. 2008 bolo zaslané dožiadanie na S. a. s. B. ohľadne vkladných knižiek a ich zostatkov, ku dňu smrti poručiťky.

1. 10. 2008 bola zaslaná korešpondencia E. Z. a O. B. ohľadne prejednávania novoobjaveného dedičstva s poučením, či sa závet poručiťky nachádza u nich, lebo Notárskemu úradu bola doručená len fotokópia.

13. 10. 2008 E. Z. uviedol, že originál závetu sa nachádza u neho...

16. 10. 2008 S. a. s. B. na základe žiadosti oznámila, že na meno poručiťky ku dňu smrti žiadne účty, ani vkladné knižky nevedie...

4. 11. 2008 L. Z. bolo oznámené, ako bolo dožiadanie od S. a. s. B. vybavené teda, že z peňažného ústavu bolo oznámené, že ku dňu smrti poručiťka nič nevlastnila. Ide o spornú skutočnosť a jeho podanie bolo niekoľkokrát dané na vyjadrenie spoludedičom, ktorí s jeho návrhom nesúhlasili.

30. 4. 2009 vypracoval Notársky úrad návrh uznesenia na prerušenie dedičského konania s tým, že podľa § 175 k, ods. 2 O. s. p. sa L. Z. odkázal na uplatnenie svojho práva podaním žaloby na Okresný súd o určenie hnutelných vecí, patriacich do aktív dedičstva...

Uznesenie bolo Okresným súdom Komárno vydané 14. 5. 2009, nadobudlo právoplatnosť 27. 6. 2009.

Notársky úrad sa informoval na Okresnom súde Komárno, prípisom zo dňa 23. 6. 2009, či v stanovenej lehote bola podaná L. Z. žaloba na Okresný súd Komárno.

Okresný súd Komárno 7. 8. 2009 oznámil Notárskemu úradu, že L. Z. podal žalobu o určenie čo patrí do dedičstva, konanie je vedené pod č. k. 10 C 128/2009...

Záverom k sťažnosti poznamenávam, že bolo konané ohľadne novoobjaveného majetku...

Vo svojom vyjadrení som poukázala na skutkovú a právnu zložitosť sporu, neúplný návrh navrhovateľa, nedostupnosť dedičského spisu, jeho pripojenie k súdnemu spisu a napokon vyjadrenie peňažného ústavu, že účty, ani vkladné knižky, ktorých sa poručiteľ vo svojom návrhu domáha, ku dňu smrti poručiťky nie sú. Ostatné v návrhu uvádzané veci sťažovateľ žiadal zaradiť do súpisu, spoludedičia s jeho návrhom nesúhlasili, potom žiadal od nich ním ustálenú výplatu, spoludedičia s tým nesúhlasili, lebo neboli nikdy navrhovateľom bližšie ocenené, boli spornou skutočnosťou...

Záverom poznamenávam, že Notársky úrad nezavinil v konaní prietahy a sťažnosť sťažovateľa smeruje k obdobiam, ktoré neboli vybavované týmto Notárskym úradom. Nie je možné stotožniť sa s bodom č. 7 sťažnosti sťažovateľa, že súdna komisárka až po podaní sťažnosti vykonala sporadické úkony ale meritórne nerozhodla...

Návrhy sťažovateľa o vykonanie výsluchov svedkov k sporným skutočnostiam je nad rámec činnosti Notárskeho úradu. Doposiaľ vykonané procesné úkony, šetrenie viedli k záveru, že bolo dedičské konanie prerušené a na Okresnom súde v Komárne sa koná o žalobe...

Notársky úrad JUDr. F. K. v dedičskej veci konal v záujme všetkých dedičov a všetkými procesnými úkonmi, keď mal dostupný dedičský spis chcel predísť sporu a vec meritórne ukončiť, bezúspešne. Preto považujem sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú. “

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa úkonov okresného súdu (súdnej komisárky) zistil aj ústavný súd z obsahu spisu a vyjadrení účastníkov.

Ústavnému súdu bolo 13. októbra 2009 doručené stanovisko právnej zástupkyne sťažovateľa, v ktorom uvádza, že zotrváva na svojich predchádzajúcich tvrdeniach a žiada vyhovieť sťažnosti v plnom rozsahu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. D 2040/92 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti vyslovil, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prieťahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. D 2040/92 je prerokovanie dedičstva po poručiiteľke, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Výklad a používanie právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, kde je upravená aj

metodika ich postupu (obdobne IV. ÚS 3/05). Aj keď z vyjadrení konajúceho notára vyplýva, že považuje vec za právne a skutkovo zložitejšiu, ústavný súd zo súvisiaceho spisu nezistil žiadnu zásadnú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o skutkovej a právnej zložitosti veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v dedičskom konaní, ústavný súd nezistil takú podstatnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetných konaniach k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľ neprispel svojím správaním k zbytočným priet'ahom v konaní, zúčastňoval sa na pojednávaniach, bol súčinnosťný a podal predsedovi okresného súdu aj sťažnosti na priet'ahy v konaní. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že od 21. apríla 1995 (pojednávanie), až do augusta 2003, keď žiadal predsedu okresného súdu, aby sa vo veci konalo (teda v čase úplnej nečinnosti okresného súdu), sa o vec riadne nezaujímal, teda neriadil sa zásadou *vigilantibus iura* (každý nech si stráži svoje práva), čo ústavný súd čiastočne zohľadnil pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom dedičskom konaní, bol postup samotného okresného súdu vrátane postupu notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, keďže jeho úkony sú úkonmi súdu, ktorými je možné spôsobiť zbytočné priet'ahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 3/05). Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania (viac ako 17 rokov) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu konania, ktoré trvajú tak neobyčajne dlho ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. IV. ÚS 260/04, IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09).

Ústavný súd je toho názoru, že v danom prípade postačuje vymedziť len najzávažnejšie obdobie nečinnosti, resp. činnosti, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy.

Z rozboru veci vyplýva, že dedičské konanie začalo 7. júla 1992 a po vypočutí sťažovateľa na prvom pojednávaní 1. februára 1994 a druhom pojednávaní 21. apríla 1995 bol okresný súd, resp. súdna komisárka nečinná až do 29. októbra 2007, keď žiadala oznámiť stav v súvisiacej veci, aj to až na základe sťažnosti na zbytočné prietahy, ktorú podal sťažovateľ na okresnom súde (úplná nečinnosť viac ako 12 rokov).

Hoci nebolo právoplatne rozhodnuté o súvisiacej občianskoprávnej veci na tom istom okresnom súde (súdna komisárka iba raz preukázateľne zisťovala stav tohto konania v novembri 1997), ústavný súd nemohol v tomto smere akceptovať vyjadrenie okresného súdu, že nemohol konať z dôvodu, že nemal k dispozícii spis, resp. že tento spis mu bol nedostupný, pretože bol pripojený k inému spisu na tom istom súde. Vzhľadom na jednoduché a sporadické úkony okresného súdu od podania návrhu (júl 1992) do apríla 1995 (spis obsahoval v tom čase iba 21 listov), si okresný súd mal urobiť fotokópie týchto podaní a listín a upresňovať, ktoré veci podľa žiadosti sťažovateľa tvoria dedičstvo po poručiiteľke. V tomto období neurobil okresný súd (súdna komisárka) žiaden úkon vedúci ku skončeniu konania a vo veci sa začalo konať až od novembra 2007.

Úkony okresného súdu v tejto veci dosiaľ nesvedčia o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťami uloženými mu v citovaných ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku a ústavný súd neakceptoval vyjadrenie okresného súdu, že v konaní „nedošlo k zbytočným prietahom“.

Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania (17 rokov) a na zistené obdobie nečinnosti (viac ako 12 rokov) dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. D 2040/92 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Z § 111 ods. 1 OSP vyplýva, že ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. V súlade s uvedeným ústavný súd preto neprikázal, aby okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. D 2040/92 konal bez zbytočných prietahov (obdobne III. ÚS 35/07, III. ÚS 204/07).

Po odpadnutí tejto zákonnej prekážky je však okresný súd povinný konať urýchlene aj bez toho príkazu, pretože táto povinnosť mu vyplýva aj z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa odseku 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 11 285,93 € poukazujúc najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok dedičského konania, ktoré nie je právoplatne skončené ani po 17 rokoch. Takýto postup okresného súdu oprávnene vyvoláva u sťažovateľa stav právnej neistoty.

Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľa, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv každej oprávnenej osoby, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu (hodnotenie správania sťažovateľa v časti II bod 2 tohto nálezu) ústavný súd považoval priznanie sumy 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur) za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátkou Mgr. E. S. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2008, ktorá bola 695,41 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 115,90 €, t. j. za dva úkony 231,80 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje spolu sumu 245,70 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2009